

Аналіз фінансової звітності кредитних спілок-членів ВАКС станом на 31.03.2015 року

Не зважаючи на складний фінансовий стан у країні — значне знецінення національної валюти, падіння реального сектора економіки, зростання рівня безробіття й кількості проблемних компаній, організацій, — кредитні спілки, завдяки професіоналізму та згуртованості команди, забезпечують високий рівень ліквідності й достатності капіталу, вибудовують розвинену регіональну мережу.

Проте прогнозувати чи планувати як економічну ситуацію в країні, так і в діяльності спілки на сьогодні достатньо складно. Як наслідок — більшість кредитних спілок-членів ВАКС вжили всі заходи для зменшення ризиків.

Як підсумок — зменшення показників кредитних спілок-членів ВАКС за січень — березень 2015 року (рис. 1).

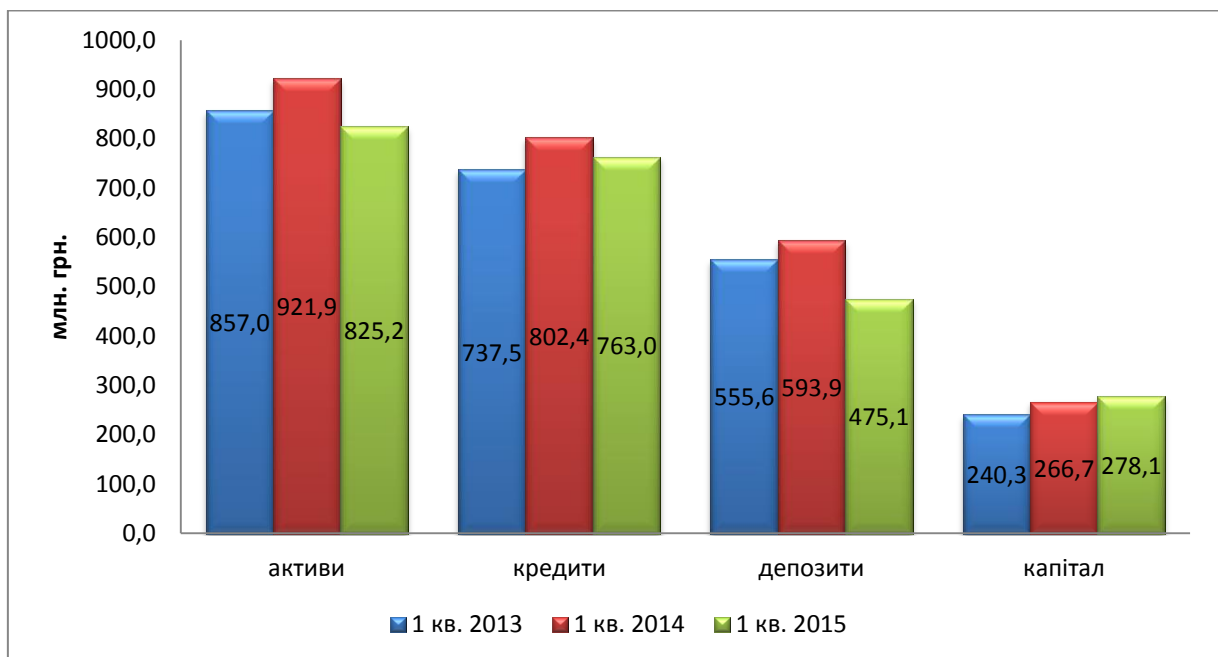

Рис. 1. Динаміка змін основних показників діяльності 121 КС-члена ВАКС (на кінець періоду)

Зазначимо, що розрахунки звітних даних кредитних спілок асоціації за I квартал 2015 року вказані без урахування звітних даних 8 кредитних спілок тимчасово окупованого АР Крим і 6 кредитних спілок Сходу України.

Враховуючи обсяг проблем, з якими вітчизняний ринок кредитної кооперації стикнувся ще в 2014 році, спостерігався надалі стрімкий відтік вкладників і значне зниження платоспроможності позичальників. Спілки й надалі проводили доволі обережну

фінансову політику. Наслідок цього: станом на 31.03.2015 року кількість членів кредитних спілок, які входять до ВАКС, становила 442 тисяч громадян, що на 6,8 % менше порівняно з аналогічним періодом 2014 року. Зокрема, 17,3 тисяч (3,9 %) громадян розмістили в кредитних спілках-членах ВАКС свої заощадження у вигляді вкладів, а 91,5 тисяч (20,7 %) пересічних українців мають діючі кредитні договори (рис. 2).

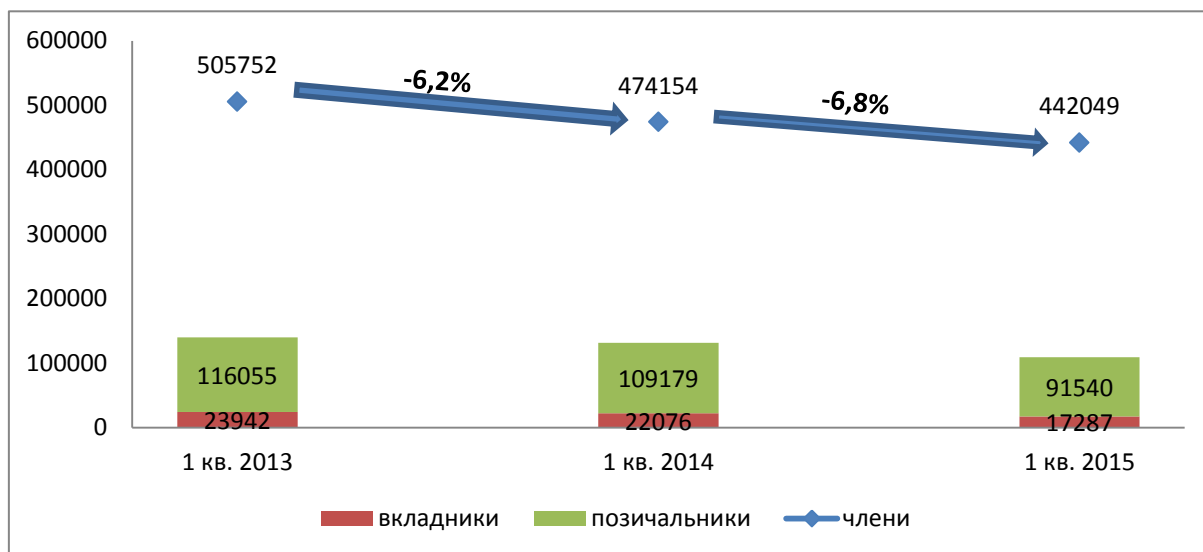

Рис. 2. Динаміка зміни кількості членів у КС, які є членами ВАКС (на кінець періоду)

З початку 2015 року в таких складних умовах кредитні спілки-члени ВАКС втратили 33 млн грн (3,8 %) активів, тоді як за три місяці 2014 року активи зменшилися на 10,9 млн грн (1,2 %). Зауважимо, що така тенденція відбувається не лише через повернення кредитів, а й із-за відтоку коштів, що були спрямовані на високоліквідні активи, а саме короткострокові фінансові інвестиції (грошові кошти на депозитних рахунках у банках). Лише за I квартал 2015 року фінансові інвестиції спілок зменшилися на 2,2 млн грн (7 %), тоді як за 2014 році цей показник зменшився на 48,6 млн грн (60 %).

Станом на 31.03.2015 року активи кредитних спілок-членів ВАКС склали 825,2 млн грн (рис. 3). При цьому, структуру їхніх активів була такою:

- 83 % — кредитний портфель (дебіторська заборгованість);
- 3,2 % — фінансові інвестиції;
- 0,001 % — інші продуктивні активи;
- 7,5% — грошові кошти;
- 1,5 % — інші непродуктивні активи;
- 4,3 % — основні засоби;
- 0,2 % — капітальні інвестиції.

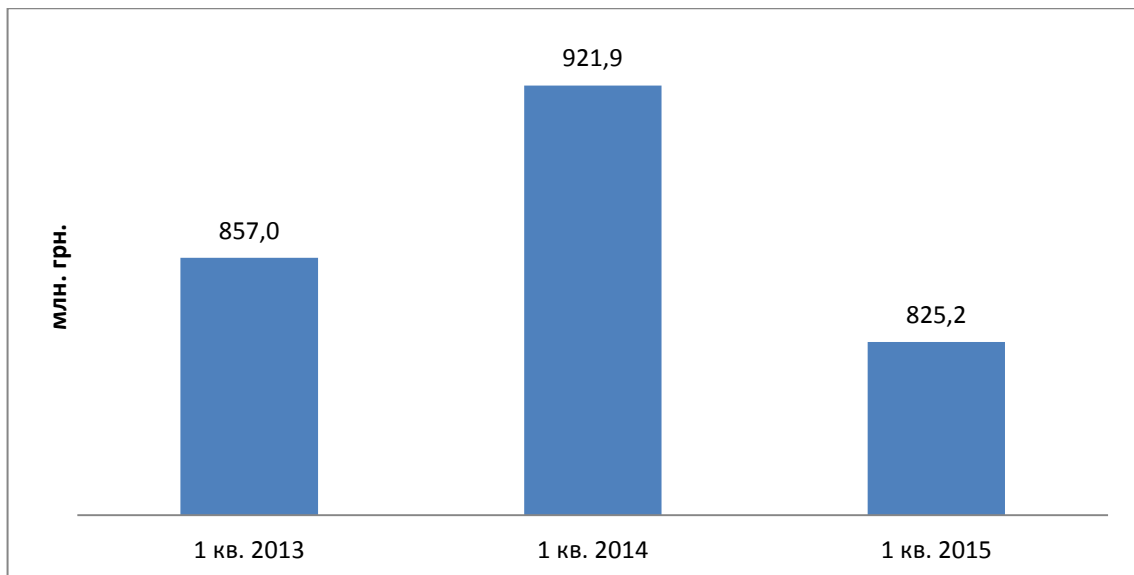

Рис. 3. Динаміка змін обсягу загальних активів КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

Кредитні спілки-члени ВАКС, аби забезпечити себе від зниження якості кредитного портфеля, обмежили кредитування, підвищили вимоги до потенційних позичальників. З огляду на це, обсяг кредитування в I кварталі 2015 році склав 182,0 млн грн, тоді як у I кварталі 2014-го — 219,5 млн грн. Зокрема, станом на 31.03.2015 року **середній кредит**, наданий кредитною спілкою-членом ВАКС, **склав 8,3 тис. грн**, у той час як за аналогічний період 2014 року його розмір складав майже 7,3 тис. грн.

Кредитний портфель кредитних спілок-членів ВАКС станом на 31.03.2015 року дорівнював 763,0 млн грн, що на 4,9 % менше порівняно з аналогічним періодом 2014-го. При цьому, порівняно з показником станом на 01.04.2013 року кредитний портфель збільшився на 3,4 % (рис. 4).

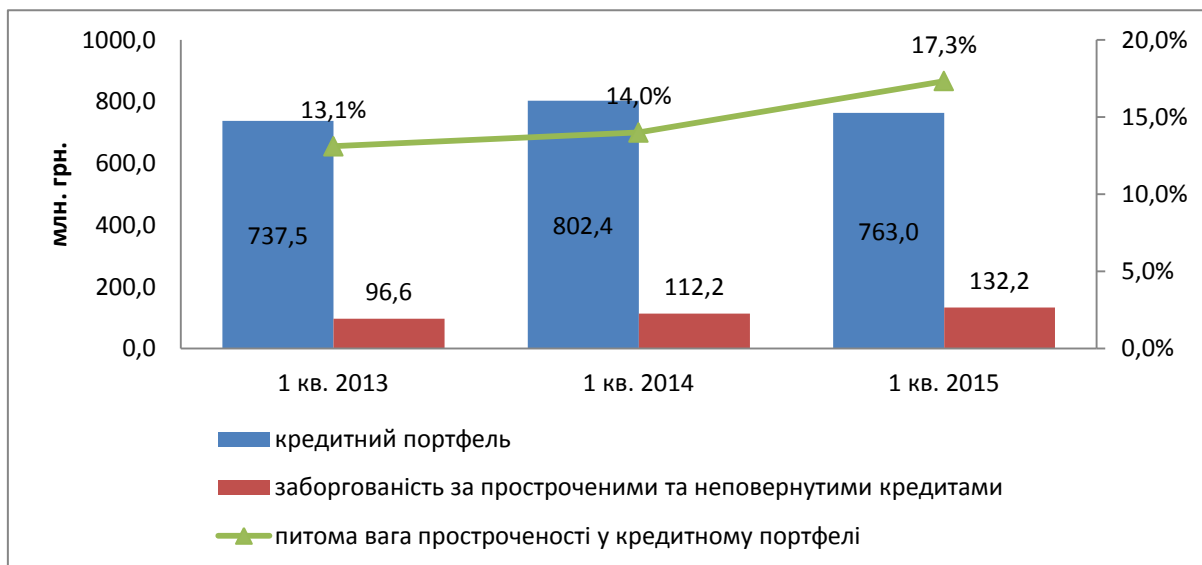

Рис. 4. Динаміка змін обсягу загального кредитного портфеля КС-членів ВАКС і загальної заборгованості в ньому за неповернутими та простроченими кредитами (на кінець періоду)

За даними Асоціації найбільше кредитів (52 %) КС-члени ВАКС надали на термін понад 12 місяців, але в той же час значна частка припадає на кредити з терміном погашення від 3 до 12 місяців — 46 %. Незначну частку кредитного портфеля, а саме 2 %

(14,8 млн грн), складають кредити, надані членам з терміном погашення до 3 місяців (рис. 5).

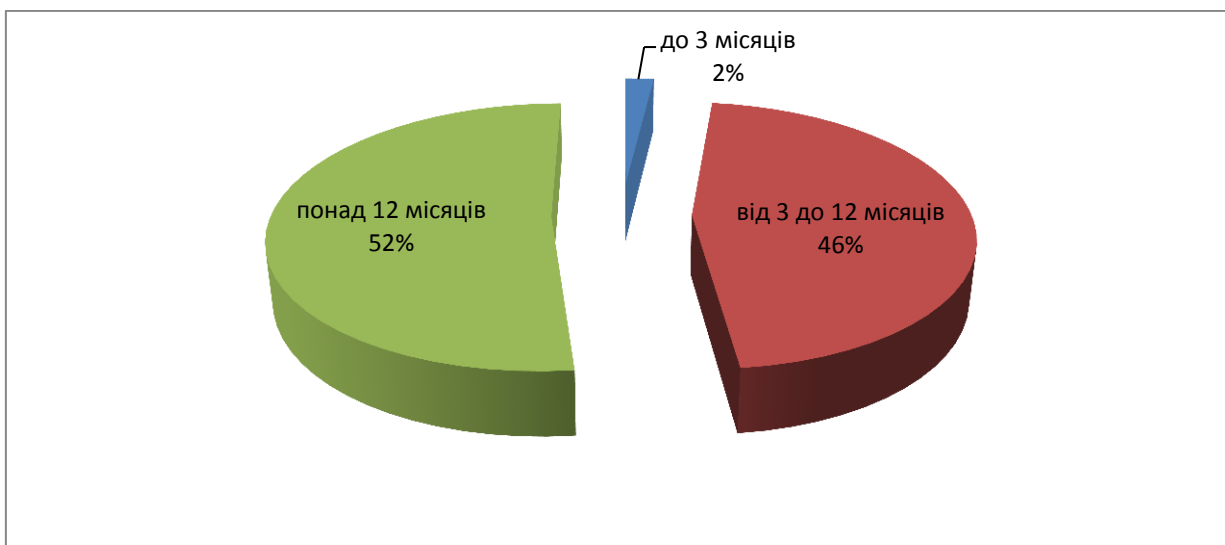

Рис. 5. Структура кредитного портфеля КС-членів ВАКС за терміном погашення (станом на 31.03.2015 р.)

Як і в попередні періоди, найбільше кредитів кредитні спілки-члени ВАКС надають на споживчі потреби: придбання техніки для дому, оплату навчання, відпочинок, весілля, лікування тощо. Питома вага споживчих кредитів складає понад 61 % (468 млн грн) усього кредитного портфеля.

Кредити, наданні на придбання, будівництво, ремонт житла станом на 31.03.2015 року склали 20 % портфеля (155,2 млн грн). Значну частку займають комерційні кредити — 11 % (86,4 млн грн). Кредити на ведення селянських і фермерських господарств поки що займають незначну частку в загальному обсязі наданих кредитів — 4 і 3 %, (31,7 млн і 21,98 млн грн) відповідно (рис. 6).

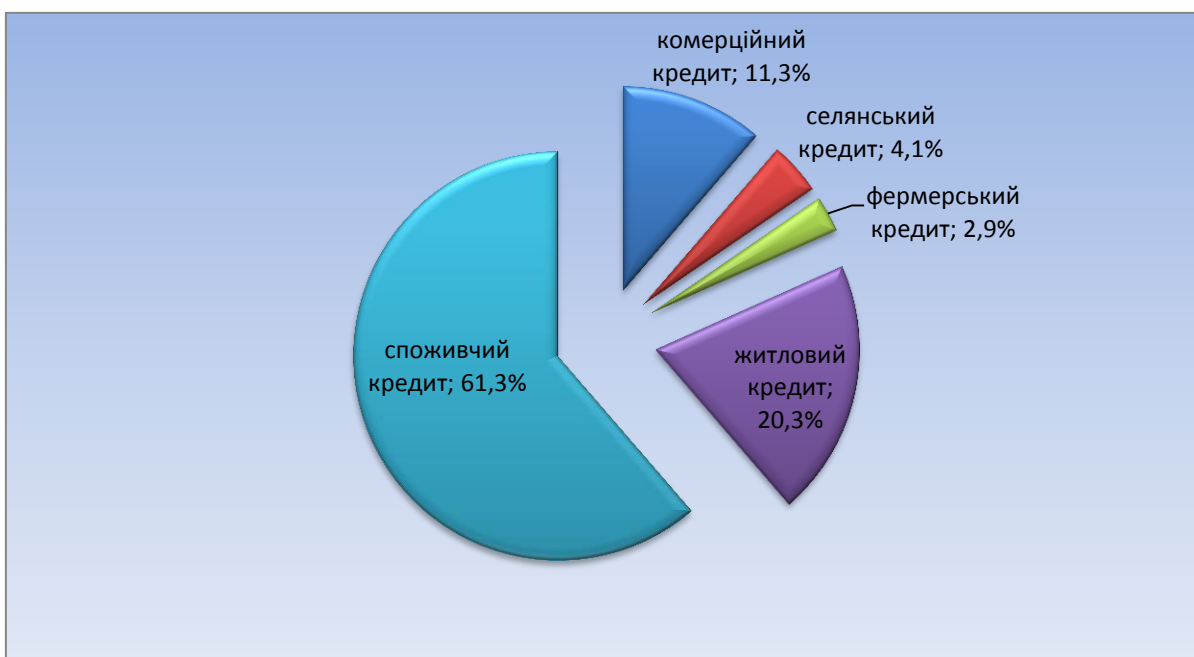

Рис. 6. Структура кредитного портфеля КС-членів ВАКС (станом на 31.03.2015 р.)

На фоні стрімкого зростання вартості життя у вигляді подорожчання навіть найнеобхіднішого, підвищення в рази плати за комунальні послуги, спостерігається суттєве погіршення якості кредитного портфеля кредитних спілок-членів ВАКС. З початку 2015 року в кредитних спілках асоціації сума кредитів із порушенням режиму сплати зросла ще на 8,8 млн грн (7,1 %) при скороченні кредитного портфеля на 25 млн грн (3,2 %). Проте зауважимо, що за аналогічний період минулого року сума прострочених і неповернених кредитів виросла на 12,6 млн грн (12,7 %) на фоні зменшення кредитного портфеля на 9,2 млн грн (1,1 %). Таким чином, за 3 місяці поточного року приріст простроченості на фоні скорочення кредитного портфеля був і півтора рази меншим, ніж за три місяці попереднього року. В результаті, загальна заборгованість за простроченими та неповерненими кредитами кредитних спілок-членів ВАКС станом на 31.03.2015 року досягла 17,3 % кредитного портфеля, розмір якого становив 763,0 млн грн, в той час як на початок року цей показник складав 15,7 %. Разом з тим, **кредитні спілки-члени ВАКС сформували резерв забезпечення покриття втрат від неповернутих позичок у повному обсязі.**

Варто зазначити, що стрімке погіршення якості кредитного портфеля зумовлене падінням показників кредитних спілок Східного регіону, де сума прострочених і неповернених кредитів станом на 31.03.2015 року сягнула 38 % кредитного портфеля. Натомість, найменший приріст заборгованості за неповернутими та простроченими кредитами продемонстрували кредитні спілки Західного регіону, в яких питома вага простроченості в кредитному портфелі сягнула до 13 %.

У структурі заборгованості по неповернутим і простроченим кредитам все ще переважають неповернені кредити терміном понад 12 місяців, питома вага яких зменшилась і станом на 31.03.2015 р. склала 48,5 % (64,1 млн грн). Однак, як уже було зазначено, на фоні суспільно-економічних подій спостерігається зростання частки прострочення кредитів 2-ого (від 91 до 180 днів) та 3-ого (від 181 до 365 днів) рівня простроченості: відповідно до 19,4 млн грн. (що на 47 % більше порівняно з показником станом на 31.03.2014 р.) і 21,8 млн грн (16,5 %) всієї заборгованості (а це на 42,2 % більше порівняно з показником аналогічного періоду 2014 року). Простроченість кредитів 1-го рівня станом на 31.03.2015 року склала 27 млн грн (20,4 %) від всієї заборгованості. (рис. 7).

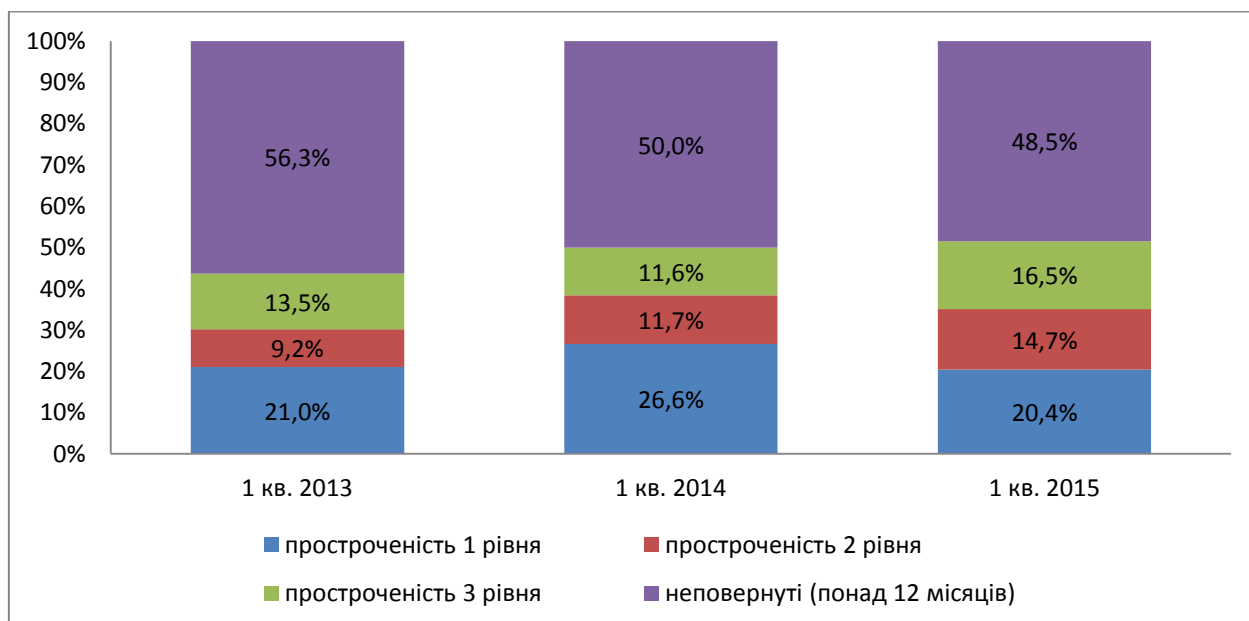

Рис. 7. Динаміка зміни структури заборгованості за неповернутими та простроченими кредитами КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

Водночас, маючи певні проблеми із кредитуванням і поверненням кредитів, спілки стикнулись із відчутним відтоком вкладів. Зокрема, з початку 2015 року сума внесків (вкладів) на депозитних рахунках кредитних спілок-членів ВАКС зменшилась на 28,1 млн грн (5,6 %) та склала 475,1 млн грн, у той час як за три місяців минулого року їхній депозитний портфель зменшився на 14,1 млн (2,3 %). Зазначимо, що протягом 2014 року депозитний портфель кредитних спілок-членів ВАКС «схуд» на 106,5 млн грн, або на 17,4 % (рис. 8).

Середня сума внеску (вкладу) на депозитний рахунок кредитних спілок-членів ВАКС склала 27,5 тис. грн.

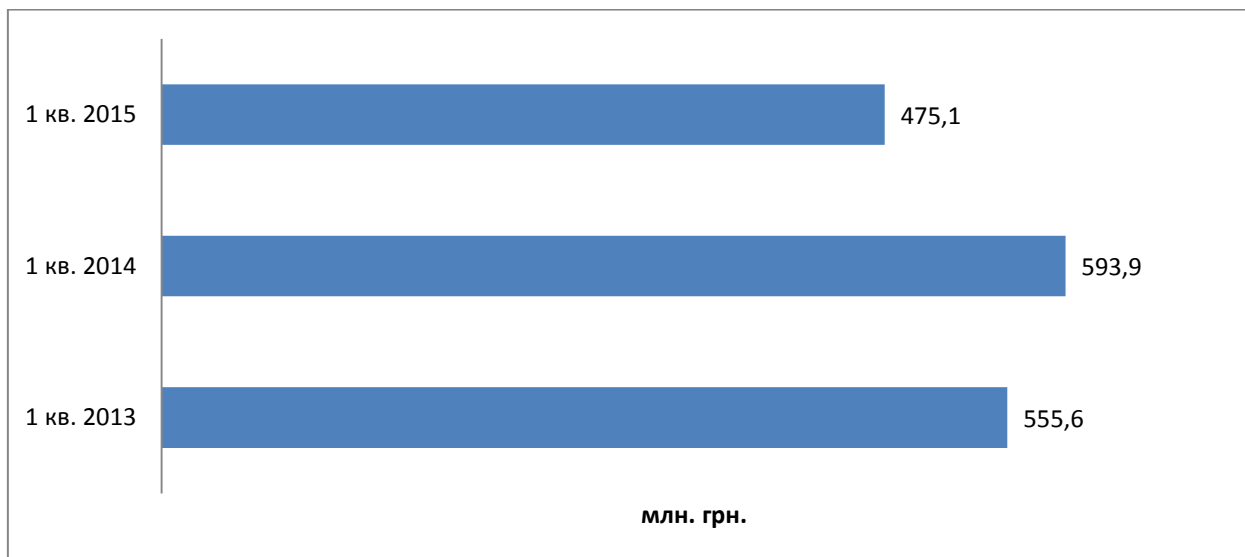

Рис. 8. Динаміка зміни структури депозитного портфеля КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

Основну частку депозитного портфеля, а саме 61 % (289,3 млн грн) займають довгострокові вклади (понад 12 місяців). Майже третину портфеля, а саме 31 % (149 млн грн) складають середньострокові вклади (від 3 до 12 місяців). Вклади до запитань і короткострокові вклади (до 3 місяців) в структурі портфеля становлять 2 % (10,6 млн грн) і 6 % (26,2 млн грн) відповідно.

Варто зазначити, що, не зважаючи на події в країні, капітал кредитних спілок-членів ВАКС і надалі зберігає позитивну динаміку та станом на 31.03.2015 року склав 278,1 млн грн, що на 4,3 % більше порівняно з аналогічним періодом 2014 року. При цьому 79 % капіталу кредитних спілок-членів ВАКС складає резервний капітал, який є власністю кредитної спілки (рис. 9).

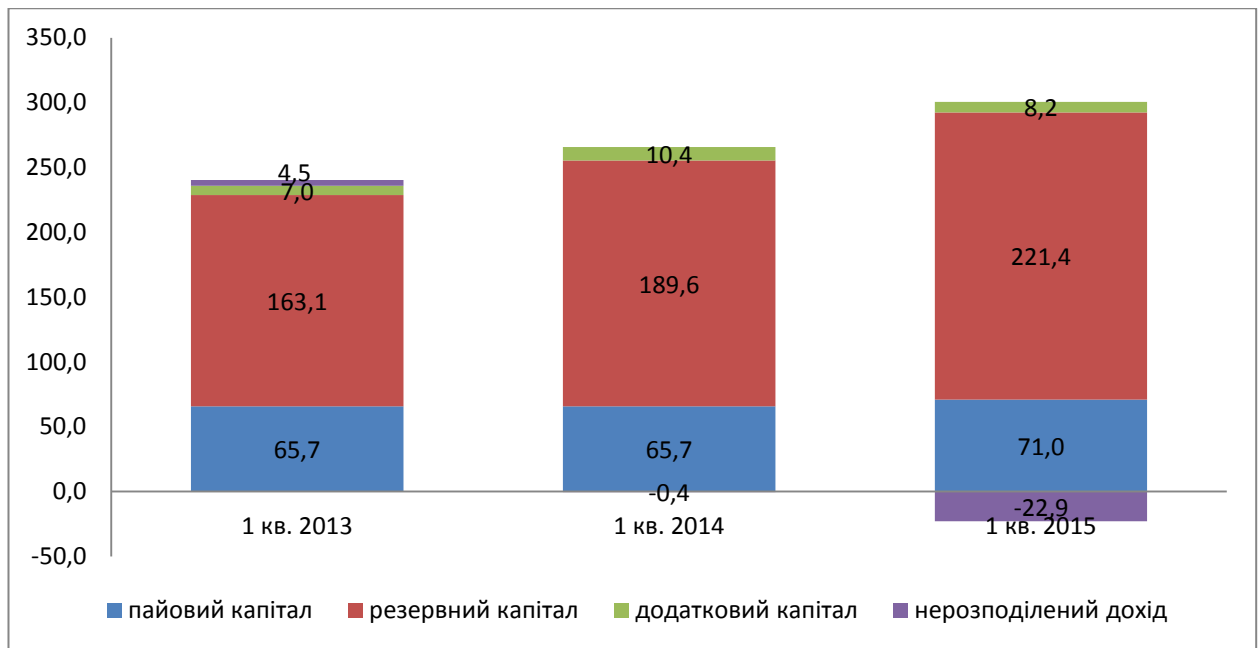

Рис. 9. Динаміка зміни частки структури капіталу КС-членів ВАКС (на кінець періоду)

Таким чином, політичні та соціально-економічні події, що відбулися в країні ще з початку 2014 року до сьогодні призвели до економічного спаду. Зниження купівельної та кредитоспроможності українців на фоні девальвації гривні, відтік вкладів (внесків) з депозитних рахунків спілок призвели до погіршення фінансового стану кредитних спілок-членів ВАКС.

У той же час, багато років кредитні спілки працювали на свою репутацію, тому сьогодні вже можна говорити про те, що вона працює на них. Погодьтеся, на тлі сьогоднішньої нестабільності української економіки довіра та підтримка своїх членів сприяє тому, що така організація як кредитна спілка може надалі працювати із незахищеними верствами населення. В першу чергу це дасть змогу громадянам із середнім та нижче середнього рівнем доходів у таких умовах впоратися з незначними труднощами.

Водночас кредитні спілки-члени ВАКС вжили заходів для зменшення ризиків, зокрема, за рахунок зростання капіталу та його складових, а саме резервного та пайового капіталів.

Також на фоні значного знецінення національної валюти, падіння реального сектора економіки, зростання рівня безробіття в Україні, кредитні спілки, як і банки, стикнулися із відчутним відтоком вкладів. Проте у всіх регіонах, навіть у більшій частині Східних кредитних спілок в умовах війни, постійних перебоїв або взагалі відсутності світла та зв'язку, вдалось продовжувати роботу й виконувати свої зобов'язання перед вкладниками спілки. В першу чергу це стало можливим завдяки дуже високому рівню капіталізації.

Підготовлено аналітиками ВАКС